

Tehnička škola za strojarstvo i mehatroniku, Split

KLASA: 003-05/17-01/02

URBRJ: 2181-25-17-03-1

Split, 11. travnja 2017. god.

**PLAN MJERA ZA SLUČAJ OPASNOSTI
U KNJIŽNICI TEHNIČKE ŠKOLE ZA STROJARSTVO I
MEHATRONIKU, SPLIT
SASTAVNI DIO PLANA EVAKUACIJE I SPAŠAVANJA ZA
TEHNIČKU ŠKOLU ZA STROJARSTVO I MEHATRONIKU, SPLIT**

Split, travanj 2017.

Na donošenje ovoga pravilnika o Preventivnim mjerama obvezuje legislativa (Zakon o knjižnicama: čl. 45. , č.51. , Pravilnik o zaštiti knjižnične građe (NN 52/05) čl. 1., Standard za školske knjižnice (NN 34/2000) čl. 8. i 19.) kao i profesionalna etika.

Etička načela obvezuju vođenje precizne dokumentacije (inventarna knjiga, klasifikacija, čuvanje i redoviti otpisi...).

Plan mjera za slučaj opasnosti za školsku knjižnicu sastavni je dio plana kojega donosi škola.

Prema Pravilniku o zaštiti knjižnične građe (NN 52/2005) Plan mjera za slučaj opasnosti obvezno sadrži sljedeće elemente:

1. procjenu ugroženosti tj. utvrđivanje opasnosti za zgradu i građu,
2. mjere preventivne zaštite kojima se uklanja ili umanjuje opasnost za zgradu i građu,
3. mjere pripravnosti
4. plan spašavanja građe tijekom i neposredno nakon slučajeva iz članka 3. ovoga Pravilnika i
5. plan saniranja posljedica tj. saniranja oštećenja i restauriranja građe, uz obvezan popis stručnjaka za konzervaciju građe.

1. Procjena ugroženosti tj. utvrđivanje opasnosti za zgradu i građu te 2. Mjere preventivne zaštite kojima se uklanja ili umanjuje opasnost za zgradu i građu

Iznenadni događaji mogu ugroziti život i/ili zdravlje zaposlenika, učenika i drugih osoba koji se nađu u zgradi. Mogu nastati od unutarnjih (požar, eksplozija, panika) i vanjskih izvora opasnosti (udar groma, potres, olujni vjetrovi, opasno zračenje, nuklearna opasnost ili biološka opasnost). Neke od ovih iznenadnih događaja uzrokuje čovjek (namjerno ili nenamjerno), a neki su stvar prirodnih procesa.

Procjena stanja sigurnosti u ustanovi

Procjenu sigurnosti školske zgrade donosi nadležno tijelo, a odnosi se na statiku, sigurnost stubišta, krovništa i sl. i instalacijsku mrežu (vodovod, kanalizacija, struja, radijatori, ...). Također je važna prevencija kriminalnog i asocijalnog ponašanja. Naša škola je škola nulte tolerancije na nasilje.

Procjena stanja sigurnosti za školsku knjižnicu i njezine zbirke

Vanjske opasnosti: smještaj knjižnice je na zapadu, u prizemlju školske zgrade. U nju se ulazi iz atrija (vidi plan prizemlja u prilogu). Zapadna stjenka knjižnice je u potpunosti staklena, s unutarnje strane obložena šperpločom u donjem dijelu stjenke. Donji prozori se mogu otvarati, a gornji ne mogu. Ispod prozora knjižnice je zemljana površina obrasla travom i ružmarinom. Ispred zgrade nema zagađujućih izvora (kontejnera, kanalizacijskih ili drugih otvora...).

Mjere preventivne zaštite: Na prozorima su trakaste zavjese kako bi od jake sunčeve svjetlosti zaštitile knjižničnu građu i zaklonile pogled u unutrašnjost knjižnice prolaznicima te tako svela motive za provalu na minimum. Prozori se povremeno otvaraju radi stvaranja cirkulacije zraka i prozračivanja prostorije. Nova stolarija na knjižnici izvedena je dvostrukim izolacijskim staklom u aluminijskom profilu te je tako otežano njihovo eventualno razbijanje te provale u knjižnicu. U knjižnici se nalazi i alarmni sustav opremljen sensorima koji u slučaju aktiviranja pokrenu uključivanje alarma, a samo uključivanje alarma signalizira tvrtci Bond koja potom obavještava domara škole koji dalje poduzima potrebne radnje (intervencija policije,...). Time je knjižnica dodatno osigurana od mogućnosti provale. Sve zbirke nalaze se na policama 20 cm od poda pa im voda u slučaju manje poplave nije prijetnja.

Unutarnje opasnosti:

Školska knjižnica je površine 58 m², s dvije manje prostorije u produžetku skladišne naravi od koji je jedna bila toalet i sadrži vodovodne i kanalizacijske cijevi. Knjižnica ima jedan ulaz, centralno grijanje, neonsku rasvjetu. U knjižnici su tri lokacije električnih utičnica, električna grijalica, pet računala, nema kemikalija.

Mjere preventivne zaštite: U knjižnici je smješten plan evakuacije i popis građe prioritetne u spašavanju. Aparat za gašenje požara je pred ulazom u knjižnicu. Prostor nije prenatrpan ni zakrčen. Police su čvrste i stabilne. Sigurnost u knjižnici i njezine zbirke: djelomice je određena Pravilnikom o radu školske knjižnice. U preventivnu zaštitu spada i računalna obrada knjižnične građe te prebacivanje na internet u bazu podataka Metela. Računalo knjižničarke na kojem je program za knjižnično poslovanje Metel i podaci vezani za rad knjižnice, zaštićeno je antivirusnim programom i šifrom .

Preventivne mjere zaštite starih knjiga: Zbirka se čuva u ormaru bez staklenih stjenki, od krađe je „zaštićena“ pečatom, bar kodom, zabranjeno je njeno fotokopiranje/skeniranje kao i posuđivanje.

Preventivne mjere za zbirku - lektire, lijepa književnost za slobodno čitanje, referentna zbirka, knjige iz područja tehničkih znanosti...): U knjižnici se ne smije konzumirati hrana i piće, pušiti, listati građu prljavim rukama, koristiti markere i/ili korekturni lak, šarati po knjizi, lijepiti selotejpom i sl. O kopiranju/skeniranju knjige ili njezinih dijelova odlučuje knjižničarka poštujući autorska prava i procjenjujući moguća oštećenja.

Preventivne mjere za audiovizualnu zbirku: Zbirka se čuva u ormaru bez staklenih stjenki.

3. Mjere pripravnosti

Školskim planom već su određeni evakuacijski putovi, sustav uzbunjivanja, odgovorne osobe, provedena je edukacija nastavnika.

Tijekom cijele godine za otpis odvaja se oštećena i dotrajala građa te građa za otpis te građa smještena na policama nije zbijena i zrak može slobodno cirkulirati među knjigama.

Tim za spašavanje zbirki u knjižnici: odgovorna osoba ravnatelj škole, školska knjižničarka, odgovorna osoba za zaštitu i evakuaciju u školi – Stipe Buljan – domar, spremačice.

Ukoliko se nesreća dogodi kad nitko od tima za spašavanje nije u školi, dežurni nastavnik ili voditelj smjene ih alarmira i poduzima prve manje zahvate (vatrogasni aparat, zatvaranje vode, isključuje struju...).

U slučaju opasnosti od požara, poplava, potresa i ostalih elementarnih nepogoda svo knjižnično i školsko osoblje obavezno je prije svega uspostaviti sigurnost i pružiti prvu pomoć učenicima i odraslim korisnicima, te alarmirati nadležnu spasilačku službu ako je potrebno.

Najprije se vodi računa o ljudskim životima (provjerava se i evakuiraju učenici i zaposlenici u zgradi prema evakuacijskom planu škole), a tek onda se pristupa spašavanju imovine, i to najprije prema oznakama i popisu prioritetnih zbirki u knjižnici. Ukoliko je ugrožena samo knjižnica, građa se može privremeno pohraniti u učionicu 16 . Ukoliko je ugrožena cijela škola, građu se može privremeno pohraniti u školsku dvoranu.

Ukoliko se radi o većoj opasnosti treba zvati 112 (jedinstven broj za zaštitu i spašavanje Državne uprave za zaštitu i spašavanje) i pribrano reći što se dogodilo, gdje, kada, ima li unesrećenih, kakva je pomoć potrebna, tko zove.

Ako se treba samo određenu hitnu službu, može se birati njezin izravni broj: prva pomoć 194 vatrogasci 193, policija 192

4. Plan spašavanja građe

Spašavanje ljudi i njihova sigurnost uvijek su na prvome mjestu.
Knjižničnu građu treba spašavati prema listi prioriteta knjižnice.

Kriteriji za izradu liste: - knjižnična građa važna za misiju, službu i programe škole - knjižnična građa velike povijesne, umjetničke, edukativne ili novčane vrijednosti - važna dokumentacija (inventarne knjige, elektronička dokumentacija...) Treba se utvrditi najvrjednija knjižnična građa, koja će imati prioritet kod zaštite, evakuacije ili spašavanja. Vođeni kriterijima (nezamjenjivosti pojedinih zbirki i naslova, učestalosti korištenja, dostupnosti u drugim ustanovama, novčanoj vrijednosti), preporuka je da knjižnična građa koja se definira kao najvrjednija ne prelazi 4 % ukupne knjižnične građe (UNESCO) što bi za školsku knjižnicu sa oko 5.000 sv. knjiga bilo 200 svezaka knjiga.

Prioritet spašavanja kod izravne opasnosti imaju inventarne knjige i USB Flash memorija s posljednjim arhiviranim podacima o katalogu i korisnicima. Važno je spasiti stare i rijetke knjige te referentnu zbirku. Odgovarajućom oznakom tim za spašavanje je upoznat gdje se nalazi.

Treba spasiti najvažniju stručnu literaturu za programe u kojima se obrazuju učenici te

najvažniji dio pedagoško-psihološke literature.

Popis lektirnih naslova (nalazi se na oglasnoj ploči u knjižnici) sadržava naslove aktualne lektire u nekom optimalnom broju koji bi u prvo vrijeme nakon katastrofe omogućavao nastavak rada. U ovom slučaju to bi značilo barem jedan primjerak po naslovu.

Nakon toga redom se spašava knjižnična građa koja je u neposrednom dodiru sa stvarnom opasnošću te sva građa knjižnice.

Postupci kod spašavanja građe i saniranja posljedica:

- slijedi se utvrđeni postupak obavješćivanja, evakuiranja osoblja i osiguravanje mjesta nesreće
- po ponovnom dolasku na mjesto nesreće izrađuje se preliminarna procjena opsega štete, neophodne opreme, sredstava i službi
- fotografira se oštećena građa radi podnošenja odštetnog zahtjeva osiguravajućem društvu (ukoliko je osigurana)
  - sva građa koja se ukloni iz zgrade treba biti popisana i označena kako bi ju se kasnije moglo lakše pronaći te zbog zaštite knjižnične građe
  - odredi se prostor za popisivanje i pakiranje građe ili dokumentacije koja zahtjeva zamrzavanje, kao i prostor za prirodno sušenje manje namočene građe
  - vrijeme izloženosti vodi proporcionalno je stupnju oštećenja
  - brza reakcija je ključna - organizira se prijevoz namočene građe ili dokumentacije do najbližeg mjesta gdje se može provesti zamrzavanje - određuju se prioriteti za konzervaciju (primjenjuje se metoda fazne konzervacije kada se radi o velikim količinama građe)
  - odvaja se građa za otpis ili uvez od one koja nije oštećena - nakon što su zbirke uklonjene, provjeriti u kakvom su stanju police i očisti se prostor i uredi mjesto nesreće
  - prostor i police očistiti i dezinficirati: ovlaštene tvrtke
  - provjeriti električne instalacije
  - provesti isušivanje prostora (ne koristiti grijalice jer se stvaraju se pogodni uvjeti za razvoj mikroorganizama)
  - ne vraćati zbirke dok se uvjeti ne stabiliziraju
  - analizira se nesreća i prilagođava se plan spašavanja novostečenim iskustvom.

5. Plan saniranja posljedica tj. saniranja oštećenja i restauriranja građe, uz obavezan popis stručnjaka za konzervaciju građe

Nakon nastanka iznenadnih katastrofa (potres, eksplozije, iznenadne poplave puknućem cijevi...) na licu mjesta se nakon događaja, pristupa procjeni štete zgrade i građe. Prema utvrđenom stanju se određuje sanacija.

Fotografirati oštećenu građu radi podnošenja odštetnog zahtjeva osiguravajućem društvu (ukoliko je osigurana).

Odrediti prioritete za konzervaciju i restauraciju: nužno savjetovanje sa stručnjacima konzervatorima o najprikladnijim metodama za zaštitu, konzerviranje i restauriranje građe ili dokumentacije: Ana Bizjak Radić, dipl. restaurator/konzervator – djelatnica Sveučilišne knjižnice u Splitu, Telefon: + 385 (0) 21 434 814.

Osiguranje prostora za: popisivanje, pakiranje i intervencije na građi koja zahtijeva sušenje (pomoću kemijskih sredstva, zamrzavanjem građe u pojedinačne plastične vrećice, zatim u manje plastične kutije, grijanjem u vakuumu, zamrzavanjem u vakuumu (liofilizacija) itd.

Knjige: Ne otvarati jedinice građe koje su zaklopljene niti zatvarati one koje su otvorene. Ne odvajati slijepljene jedinice građe niti međusobno slijepljene pojedinačne listove.

Građu oštećenu dimom čistiti tek kada je potpuno suha.

Vlažnu građu sušiti na zraku. U prostoru osigurati dobro strujanje ili propuh kako se ne bi stvarala plijesan, a građa brže sušila. Višak vlage ukloniti brisanjem čistim spužvama ili upijajućim papirom. Uvezane jedinice građe postaviti uspravno sa stranicama raširenim u obliku lepeze.

Odvajanje (razvrstavanje) građe: sačuvanu i zdravu od one za otpis ili za konzervaciju i Restauraciju

VHS/CD/DVD - treba potražiti savjet stručnjaka.

Detaljno čišćenje i uređenje mjesta nesreće, uklanjanje uzroka nesreće i povrat obrađene građe u očišćen, uređen i zaštićen prostor.

Analiza nesreće i njenih uzroka te prilagodba plana spašavanja i mjera za eventualni novi slučaj katastrofa (na temelju iskustava).

*Dodatak Planu mjera za slučaj opasnosti knjižnice Srednje škole

Popis djelatnika Tehničke škole za strojarstvo i mehatroniku zaduženih za spašavanje knjižnične građe u slučaju nepogoda:

Knjižničarka: Domagoja Pavić

Ravnatelj: Marin Tvrdić

Domar škole: Stipe Buljan

Spremačica: Vesna Munitić

Građa će se spašavati prema popisu prioriteta navedenih u Planu mjera za slučaj opasnosti knjižnice Tehničke škole za strojarstvo i mehatroniku, a ovisno o potrebi i rasponu nepogode te zahvaćenosti građe taj se popis može izmijeniti i prilagoditi situaciji, što će odlučiti knjižničarka nakon pregleda novonastale situacije.

Ovisno o zahvaćenosti građe nepogodom odlukom ravnatelja može se zadužiti ili razdužiti još djelatnika kako bi se spasila građa.

Ovaj Plan mjera za slučaj opasnosti u knjižnici Tehničke škole stupa na snagu danom objave na oglasnoj ploči škole (12. travnja 2017. god.).

Predsjednik školskog odbora:
Zlatko Žure, dipl. ing.

Ravnatelj:
Marin Tvrdić, dipl. ing.

Prilog:

1. Odluka Školskog odbora o usvajanju izmjene i dopune Plana evakuacije i spašavanja.

Dostavit:

1. Oglasna ploča i mrežna stranica škole;
2. Knjižnica;
3. Pismohrana.

